

Triangelin tulevat palvelut

**Digitaalisen kirjaston
ohjausjärjestelmän seminaari**

29.8.2005

Juha Hakala

Aluksi

- 80-luvun lopulla oli helppo nähdä vuosia eteenpäin, koska varat ja henkilöresurssit oli sidottu integroidun kirjastojärjestelmän (VTLS:n) käyttöönottoon
- 2005 ennustaminen on vaikeampaa, koska järjestelmiä on jo nyt monia ja lisää tulee, ja koska sovelluksilla tulee olemaan muitakin käyttäjiä, ja kirjastot hyödyntävät muiden ohjelmia
- Kirjastojen ”mandaatti” määrittyy uudelleen, paitsi tekniikan, myös politiikan kautta

Uudet palvelut: 2006-2007

- **Julkaisurekisterit ja –arkistot**
 - Opm:n OA-panostuksen jälkeen yliopistojen on panostettava avoimiin julkaisujärjestelmiin
 - Kirjastot voivat koordinoida näiden sovellusten toteutusta (metadata, hakuprotokollat, metadatastandardit) ja tarjota toteutusympäristön
 - Helsingin yliopistossa kaksi pilottihanketta
 - Voyager julkaisurekisterinä
 - ENCompass keskitettynä julkaisuarkistona, kampustason järjestelmien täydentäjänä

Uudet palvelut: 2006-2007 (2)

- **Portaalin metadatatamääritykset ja tietokannat**
 - OpenURL-pohjainen linkityspalvelu: e-julkaisujen sijaintitiedot keskitettyyn tietokantaan
 - Tietokartta: kansallinen rekisteri kirjastojen keskeisistä kokoelmista
 - Palvelurekisteri: kansallinen tietokanta Internetin keskeisten tietokantojen käyttöparametreista
 - Linkki Semantic Web –hankkeeseen; tietokanta määrittelee sen, mitä hakutermejä tietokannoissa voi käyttää
- **Tietojen pitää olla kansainvälisesti vaihdettavissa**
 - Formaattistandardien luonnokset julkistetaan syyskuussa 2005; valmiit standardit 2006

Uudet palvelut: 2006-2007 (3)

- **E-resource management**
 - Elektronisten julkaisujen lisenssitietojen tehokas (keskitetty) hallinta
 - Tällä hetkellä toteutettu omalla sovelluksella (triangelin neljäs kulma) joka tultaneen korvaamaan kaupallisella ohjelmistolla; niitä on alkanut ilmaantua vasta 2004-2005

Uudet palvelut: 2006-2007 (4)

- **Ontologiatyökaluihin perustuvat verkkosanastot**
 - Kehitetään Semantic Web –hankkeessa
 - YSA ja erikoissanastot pitäisi siirtää tähän ympäristöön
- **(Erillinen) auktoriteettitietokanta**
 - Kehitettävä muiden kansalliskirjastojen kanssa osana Virtual International Authority File (VIAF) –hanketta; tavoitteena auktoriteettitietojen kv. vaihto
- **Kansallisbibliografian ja –diskografian FRBR-versiot**
 - Yhteistyössä OCLC:n kanssa
- **Kansallinen, vapaasti haettavissa oleva Linda-yhteisluettelo ja verkkoarkisto**

Uudet palvelut 2008-

- **Digitaalinen arkisto**

- Tavoitteena usean organisaation (Kansalliskirjasto ja –arkisto, SEA, Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto) yhteinen järjestelmä
 - Mukaan kaikki ne, joilla lakisääteisiä velvoitteita
- Arkiston tulisi perustua kaupallisesti tarjolla olevaan tuotteeseen; sen kehittämisessä tiivis yhteistyö ohjelmatoimittajan ja muiden käyttäjien (muut kansalliskirjastot) on keskeistä

- **Pitkäaikaissäilytykseen liittyvä osaaminen**

- Tekniset menetelmät, pitkäaikaissäilytyksen metadata, ohjelmistotarjonta
- Tavoitteena kansallinen osaamisklusteri

Uudet palvelut 2008- (2)

- **Digitaalisen kirjaston standardoinnin osaamiskeskus**
 - Tavoitteena määritellä miten triangelisovellukset kommunikoivat paitsi keskenään, myös muiden ohjelmistojen kanssa
 - Tähän kansalliskirjastolla ei ole varsinaista mandaattia, mutta sen osaaminen tulee kehittymään tällä saralla käytännön pakosta varsin vahvaksi